

ВИЗНАННЯ ДЕБІТОРСЬКОЇ І КРЕДИТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНOSTI

Зикунова Г.В.

*Харківський національний університет міського господарства
імені О.М.Бекетова*

Науковий керівник – Харламова О.В., к.е.н., доцент

*Харківський національний університет міського господарства
імені О.М.Бекетова*

Облік дебіторської та кредиторської заборгованості є однією з головних ланок обліку на підприємстві. Динаміка і обсяги дебіторської та кредиторської заборгованостей суттєво впливають на фінансове становище, використання обігових грошових коштів, величину прибутку та інші показники. Правильність і своєчасність розрахунків з дебіторами і кредиторами вимагають пильної уваги щодо їх визнання в якості активів або зобов'язань.

Перш за все, для визнання дебіторської заборгованості вона має відповідати критеріям визнання активом. Критерії визнання ресурсів активом:

- 1) існує ймовірність того, що підприємство отримає в майбутньому економічні вигоди, пов'язані з використанням цього об'єкта;
- 2) вартість активу може бути достовірно визначена.

Відповідно до загальних правил П(С)БО 10, дебіторська заборгованість підприємства визнається активом в тому випадку, коли є ймовірність отримання підприємством майбутніх економічних вигід та може бути достовірно визначена її сума.

Згідно з П(С)БО 10 дебіторська заборгованість поділяється на довгострокову та поточну. При цьому враховуються два критерії: строк погашення та зв'язок з нормальним операційним циклом.

Поточна дебіторська заборгованість – виникає в ході нормального операційного циклу або буде погашена протягом 12 місяців з дати балансу.

Довгострокова дебіторська заборгованість – не виникає в ході нормального операційного циклу і буде погашена після 12 місяців з дати балансу.

Правильне визнання дебіторської заборгованості впливає на достовірність облікових даних, а також на достовірність їх відображення у фінансовій звітності. Слід також наголосити на тому, що від дотримання умов визнання поточної дебіторської заборгованості, достовірності оцінки та своєчасності погашення залежить рівень платоспроможності підприємства, тобто його можливість заплатити за своїми боргами.

Згідно з визначеннями, наведеними в П(С)БО 10, дебіторська заборгованість може класифікуватися як сумнівна або безнадійна.

Безнадійна дебіторська заборгованість — поточна дебіторська заборгованість, відносно якої існує впевненість щодо її неповернення боржником або за якою минув строк позовної давності.

Сумнівний борг — поточна дебіторська заборгованість, щодо якої існує невпевненість її погашення боржником.

Визнання сумнівної дебіторської заборгованості відбувається в таких випадках: значні фінансові труднощі емітента; фактичний розрив контракту; надання позикодавцем боржникові пільгової позики, яку позикодавець не розглядав би за інших умов; висока імовірність банкрутства або іншої фінансової реорганізації підприємства; визнання збитку від зменшення корисності цього активу в попередньому звітному періоді та інші.

Для визнання кредиторської заборгованості вона має відповідати критеріям визнання зобов'язанням. Критерії визнання заборгованості зобов'язанням:

- 1) оцінка зобов'язання може бути достовірно визначена;
- 2) існує ймовірність зменшення економічних вигод у майбутньому внаслідок його погашення.

Погашення зобов'язання може здійснюватися шляхом:

- сплати кредиторів грошових коштів;
- відвантаження готової продукції, товарів або надання послуг у рахунок одержаного авансу від покупця або у порядку заліку заборгованості;
- переведення зобов'язань у корпоративні права, які належать кредитору (елементи капіталу) тощо.

Якщо на дату балансу раніше визнане зобов'язання не підлягає погашенню, то його сума включається до складу доходу звітного періоду.

У випадку, якщо хоча б одна з умов не є достатньо визначеною, необхідно проаналізувати господарську операцію з точки зору можливості відображення заборгованості на рахунку 47 «Забезпечення майбутніх витрат і платежів», або визнання заборгованості як непередбачених зобов'язань (позабалансовий рахунок – 04 «Непередбачені активи й зобов'язання»).

Згідно з П(С)БО 11 кредиторська заборгованість поділяється на поточну, довгострокову, забезпечення і непередбачені зобов'язання.

Поточні зобов'язання - це зобов'язання, які будуть погашені протягом операційного циклу підприємства або повинні бути погашені протягом дванадцяти місяців, починаючи з дати балансу.

Довгострокові зобов'язання – це різні види зобов'язань підприємства, на які нараховуються відсотки і строк погашення яких настане більше ніж через рік після звітної дати або пізніше, ніж закінчиться виробничий цикл, якщо його тривалість перевищує 12 місяців.

Забезпечення - зобов'язання з невизначеними сумою або часом погашення на дату балансу.

Непередбачене зобов'язання - це:

- 1) зобов'язання, що може виникнути внаслідок минулих подій та існування якого буде підтверджено лише тоді, коли відбудеться або не відбудеться одна чи більше невизначених майбутніх подій, над якими підприємство не має повного контролю; або

2) теперішнє зобов'язання, що виникає внаслідок минулих подій, але не визнається, оскільки малоімовірно, що для врегулювання зобов'язання потрібно буде використати ресурси, які втілюють у собі економічні вигоди, або оскільки суму зобов'язання не можна достовірно визначити.

На підставі вищенаведеного доречно зробити висновок, що для визнання у фінансовій звітності дебіторської та кредиторської заборгованості необхідне одночасне дотримання як критеріїв визнання активом (зобов'язанням), так і критеріїв щодо достовірності оцінки та надходження (вибуття) економічних вигід.

ОСОБЛИВОСТІ ТА ЗАГРОЗИ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

Клеймьонова В.В.

Харківський державний університет харчування та торгівлі

Науковий керівник – Гросул В.А., д.е.н, професор

Харківський державний університет харчування та торгівлі

Ринкові умови господарювання в Україні характеризуються нестабільністю та невизначеністю, що вимагає значних зусиль з боку суб'єктів підприємництва для забезпечення необхідного рівня фінансово-економічної безпеки та ефективності функціонування. Від ефективного і безпечного функціонування підприємств у великій мірі залежить добробут населення, а отже, і успіх реалізації соціальної політики держави.

Проблеми економічної безпеки підприємств досліджували в працях такі вчені як І.А. Бланк, З.С. Варналій, Т.Г. Васильців, Г.В. Козаченко, Т.О. Момот, І.О. Філатова, О.В. Тофанюк, І. В. Пірятінська, Н.М. Богдан, О.В. Федосова, С.А. Теренчук, А.О. Кушнірук та інші.

Економічна безпека підприємства розглядається багатьма теоретиками і практиками як властивість підприємства, що характеризується його здатністю нормально функціонувати для досягнення своїх поставлених цілей за умови протистояння можливому впливу загроз зовнішнього та внутрішнього середовища.

Існують ще такі підходи до визначення поняття «економічна безпека підприємства»:

1. Стан, за якого забезпечується економічний розвиток та стабільність діяльності підприємства, банку, гарантований захист їх ресурсів, здатність адекватно і без суттєвих втрат реагувати на зміни внутрішньої і зовнішньої ситуації.

2. Такий стан функціонування, за якого підприємство і його продукція є конкурентоспроможними на ринку та одночасно гарантується: найефективніше використання ресурсів, інтелектуального і кадрового потенціалу; стабільність функціонування, стійкість та прогресивність розвитку; можливість протидіяти